

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ МАТЕМАТИКИ, ФІЗИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА МАРКЕТИНГУ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

Силабус курсу

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ

Обсяг	90 годин/3 кредита ЄКТС
Семестр, рік навчання	6 семестр, 3 рік навчання (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти), спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»
Дні, час, місце	За розкладом https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmfit/dystsypliny
Викладач (-і)	Чайковська Марина Петрівна, д.е.н., професор
E-mail	chmp@ukr.net chmp@onu.edu.ua
Робоче місце	Гуманітарний корпус ОНУ, Французький б-р, 24/26, каб.55 кафедра маркетингу та бізнес-адміністрування
Консультації	очні консультації: за графіком консультацій on-line консультації: ZOOM (посилання генерується на початку занять)

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися електронною поштою, в аудиторії або через ZOOM.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – принципи, закони розвитку та функціонування інформаційного бізнесу у різних сферах економічної діяльності підприємств.

Пререквізити: навчальна дисципліна належить до обов'язкових та базується на опануванні особливостей створення програмних засобів, методів системного аналізу їх діяльності, перспективних напрямків моделювання, оптимізації та дослідження операцій.

Постреквізити: після вивчення навчальної дисципліни здобувачі отримають комплексні знання щодо особливостей управління проєктами організації інформаційного бізнесу, моделей та методів обґрунтування доцільності створення організаційної форми інформаційного бізнесу. Опанування даної дисципліни сформує вміння і навички, необхідні для виконання курсових та кваліфікаційних робіт, а також свідомого проведення науково-дослідної роботи в галузі інформаційних систем та технологій.

Метою викладання дисципліни «Економіка і організація інформаційного бізнесу» є формування у здобувачів вищої освіти базових знань та придбання ними навичок, необхідних для здійснення діяльності з організації бізнесу в інформаційній сфері економіки в умовах переходу організацій на використання цифрових каналів.

Завдання дисципліни:

- набуття необхідних знань з основних категорій інформаційної сфери економіки, сучасних інформаційних технологій, їх стандартів та інструментарію;
- набуття необхідних знань щодо тенденцій, особливостей та етапів розвитку інформаційної сфери економіки, законів розвитку інформаційного виробництва, функцій інформаційного бізнесу і вітчизняних особливостей;
- набуття практичних навичок щодо застосування моделей та методів обґрунтування доцільності створення організаційної форми інформаційного бізнесу; методології, технології та інструментальні засоби для управління процесами життєвого циклу інформаційних і програмних систем, продуктів і сервісів інформаційних технологій відповідно до вимог замовника;
- набуття практичних навичок технології організації власної справи; планування підприємницької діяльності та розробки бізнес-плану; управління проєктами організації інформаційного бізнесу.

Очікувані результати: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: теоретичні засади створення та функціонування інформаційного бізнесу для досягнення загальних та специфічних цілей економічного розвитку в умовах динамічного високо конкурентного ринкового середовища и прискорення процесів інформатизації; сучасні стратегії, напрямки та перспективи розвитку ІТ-ринку; сучасні підходи до класифікацій організаційних форм інформаційного бізнесу; сучасні концепції та моделі цінності обґрунтування доцільності підприємницької ідеї; сучасні методи пошуку інноваційних ідей щодо венчурного інформаційного бізнесу; економічні методи оцінки та обґрунтування ефективності підприємницької ідеї інформаційного бізнесу; сучасні підходи до управління проєктами створення інформаційного бізнесу;

вміти: ефективно застосовувати на практиці сучасні моделі та методи формування нових конкурентоспроможних ідей та реалізовувати їх у проєктах (стартапах) інформаційного бізнесу; аналізувати об'єкт проєктування або функціонування та його предметну область; оцінювати та враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні фактори на всіх етапах життєвого циклу проєкту інформаційного бізнесу.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (14 год.) та практичних (16 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; метод проєктів, кейс метод, мозковий штурм, підготовка та захист рефератів
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація (у вигляді

роздаткового ілюстративного матеріалу);

- практичні методи: розв'язання практичних задач (в т.ч. розрахункових), виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій; аналіз статистичних даних, виконання індивідуальних завдань, написання есе, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Принципи організації та функціонування інформаційного бізнесу.

Тема 1. Інформаційна економіка та стратегія інформатизації суспільства XXI століття.

Тема 2. Організаційно-методичні основи інформаційного бізнесу.

Тема 3. Венчурний бізнес в інформаційній сфері.

Технологія організації власної ІТ-справи.

Змістовий модуль 2. Системи ведення інформаційного бізнесу.

Тема 4. Технологія організації власної ІТ-справи.

Тема 5. Основи планування підприємницької ІТ-діяльності.

Тема 5. Послідовність складання бізнес-плану інформаційного бізнесу, вимоги і правила щодо його оформлення.

Перелік рекомендованої літератури

1. Гавриш О. А., Бояринова К. О., Копішинська К. О. Розробка стартап-проектів: *навч. посіб.* Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 188 с.

2. Маркетинг стартап-проектів / за заг. ред. С. О. Солнцева. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2019. 218 с.

3. Менеджмент стартап проектів / О. А. Гавриш, В. В. Дергачова, М. О. Кравченко та ін.; Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2019. 337 с.

4. Палеха Ю. І., Горбань Ю. І. Інформаційний бізнес: *підручник*. К.: Вид-во Ліра-К. 2021. 492 с.

5. Чайковська М. П. Інвестування: *підручник*. Одеса: ОНУ, 2016. 322 с.

6. Чайковська М. П. Інноваційний менеджмент: *навчальний посібник*. Одеса, 2015. 374 с.

7. Чайковська М. П. Економіка і організація інформаційного бізнесу : методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронний ресурс]. Одеса, 2022. 50 с. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/34396>

8. Чайковська М.П., Сапожников В.С. Формування цінової стратегії та прибуткової бізнес-моделі для ІТ-продуктів person RE-ID. *Маркетинг і цифрові технології*. 2025. Т. 9, №3. С. 158-170.

9. Chukurna O., Tardaskina T., Chaikovska M., Nitsenko V., Tolkachova G., Kholostenko E. Methodological principles for forming a marketing GTM strategy for an IT product in the digital economy. *Науковий вісник національного гірничого університету*. 2025, (5, 209). С. 162 – 176 (Scopus).

10. Chukurna O., Tardaskina T., Chaikovska M., Nitsenko V., Pankovets L., Kofman V. Transformation of e-commerce business models in the digital economy. *Науковий вісник національного гірничого університету*. 2024, (5): 192 – 199. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2024-5/192> (SCOPUS)

11. Алексеевська Г., Чайковська М. Трансформація ІКТ-сектору в Україні: аналіз тенденції та стратегія сталого розвитку. *Економіка та суспільство*, 2024 (60). doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-98

12. Chaikovska M., Bielenkaia E. Management Technologies of Business Modeling in IT Startup Marketing. *Маркетинг і цифрові технології*. 2022. Том 6. № 1. С. 78-91.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми, оцінювання виконання індивідуальних самостійних завдань, захист проєктів; оцінювання виконання рефератів (оцінювання доповіді та презентації);
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання практичних задач, оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами, порт фолію, тестів для самоперевірки; оцінювання розв'язання ситуаційних вправ та проблемних ситуацій;
- тестовий контроль: оцінювання поточного тестування за темами.

Періодичний контроль:

- тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовними модулями (тестування).

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання :

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	від 0 до 2
- Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації	від 0 до 3
- Розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій	від 0 до 5
Періодичний контроль:	
- Контрольна робота за темами у формі тестування	Від 0 до 10

Розподіл балів за темами:

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовий модуль 1. Принципи організації та функціонування інформаційного бізнесу.		
Тема 1. Інформаційна економіка/ Інформаційна сфера економіки та її структура, її структура, інфраструктура та кон'юнктура ринку ІІІ та послуг.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (реферат, презентація) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0 - 10
Тема 2. Інформаційний бізнес та господарське середовище/ Технологія формування й використання інформаційних ресурсів в інформаційному виробництві.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (реферат, презентація) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0 -10
Тема 3 . Організаційні форми інформаційного бізнесу та його розвиток / Венчурний бізнес в інформаційній сфері.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (реферат, презентація) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0-10
Тема 3 . Організаційні форми інформаційного бізнесу та його розвиток / Альтернативні джерела інвестування Crowdfunding та Crowdsourcing	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (реферат, презентація) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0-10
Контрольна робота за змістовним модулем 1 (тестування)	0 - 10	0 - 10
Змістовий модуль 2. Системи ведення інформаційного бізнесу.		
Тема 4. Технологія організації власної справи/ Вибір стратегії поведінки й засобів реалізації підприємницької ідеї..	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (реферат, презентація) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0-10
Тема 5. Основи планування підприємницької діяльності. Бізнес-моделі в інформаційній сфері. Модель Value Proposition. Модель NABC. Business Model Canvas.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (реферат, презентація) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0-10
Тема 5. Основи планування підприємницької діяльності.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (реферат, презентація)	0-10

Управління проектами в інформаційному бізнесі. Оцінка ефективності інвестиційного проекту. Показники економічної, комерційної та бюджетної ефективності.	0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	
Тема 6. Послідовність складання бізнес-плану інформаційного бізнесу, вимоги і правила щодо його оформлення.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (реферат, презентація) 0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0-10
Контрольна робота за змістовним модулем 2 (тестування)	0 - 10	0-10
Загалом сума балів		0 - 100

Здобувач може отримати додаткові бали за участь у конференціях із опублікуванням тез доповідей за тематикою навчальної дисципліни (до 10 балів). Також можуть бути зараховано додаткові (бонусні) бали за отримання призових місць у всеукраїнських наукових конкурсах або олімпіадах.

Самостійна робота здобувачів:

До самостійної роботи здобувачів відноситься: підготовка до лекцій та практичних занять, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації, рішення практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій, підготовка до поточного тестування; підготовка до контрольних робіт за змістовними модулями (тестування). Всі завдання подаються через Google Клас або Microsoft Teams. Терміни подання робіт встановлюються у Google Класі або Microsoft Teams. У випадку несвоєчасного подання роботи оцінка за неї може бути знижена. Всі завдання мають бути оформленні згідно методичних вказівок до вивчення дисципліни.

За підсумками змістового модуля здобувачі готуються до проведення тестування. До самостійної роботи відноситься також проходження дистанційних курсів за тематикою дисципліни, написання та підготовка до друку тез доповідей (за бажанням здобувача).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов’язкова присутність здобувачів під час проведення періодичного контролю. У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов’язаний виконати контрольну роботу за змістовим модулем у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується [Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова \(polozhennya-antiplagiat-2021.pdf \(onu.edu.ua\)\)](#).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ \(poloz-org-osvit-process 2022.pdf \(onu.edu.ua\)\)](#).

ВІДПОВІДНІСТЬ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

ЦСР 1 «Подолання бідності». Набуття вищої освіти, опанування компетенцій курсу, вміння створювати власну ІТ-компанію сприяє подоланню бідності, підвищенню життєстійкості малозабезпечених осіб, сприяє прискореному інвестуванню в заходи щодо ліквідації бідності, надає доступ до базових послуг та відповідних нових технологій (Тема 1,2,3,4,5,6).

ЦСР 2 «Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства» та ЦСР 3 «Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці» досягаються через аналіз впливу процесів інформатизації на економічні процеси, рівень культурного розвитку та ступень задоволення життям (Тема 1,2,3), а також через створення ІТ-стартапів, що мають за мету популяризацію та інформаційну підтримку smart-agro, smart-health, smart-food (Теми 4, 5, 6).

ЦСР 4 «Справедлива якісна освіта та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх». Опанування тем 1-6, сприяє підвищенню якості освіти, розвитку креативності, критичного мислення, пошуку нових напрямків для підприємницької активності.

ЦСР 8 «Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх» досягаються у темах 1-6 через розробку ІТ-стартапів, що сприяють продуктивній діяльності, створенню гідних робочих місць, підприємництву, творчості й інноваційній діяльності, та заохочувати офіційне визнання і розвиток мікро-, малих і середніх підприємств та пошук джерел їх фінансування.

ЦСР 9 «Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям». Опанування тем 1, 2, 3, 4, 5, 6 сприяє нарощуванню технологічного потенціалу, модернізації інфраструктури, стимулюванню креативності та інноваційної діяльності, активізації наукових досліджень.

ЦСР 17. «Партнерство заради сталого розвитку». Бенчмаркінг світового та національного досвіду (теми 1,2,3), аналіз кращих практик ІТ-стартапів, елементів фреймворків Моделей цінності (Тема 4, 5), джерел інвестування (Тема 6) спрямовані на зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.